

Palliatieve terminale zorg

Mensen met een migratieachtergrond

Beschrijving van doelgroep en stervensfase pagina 1-2

Passende palliatieve terminale zorg pagina 3

Ontwikkelen van passende oplossingen pagina 4

Palliatieve terminale zorg

Mensen met een migratieachtergrond

Beschrijving van doelgroep en stervensfase

Passende palliatieve terminale zorg

Ontwikkelen van passende oplossingen

Beschrijving van doelgroep en stervensfase

(1/2)

Voor de doelgroep *Mensen met een migratieachtergrond* heeft alleen een korte documentstudie plaatsgevonden. We geven hierbij een terugkoppeling van de bevindingen.

Het artikel 'Reanimeren of niet: Communicatie over levenseindebeslissingen met kwetsbare oudere migranten en hun mantelzorgers' zet helder uiteen waarom aandacht voor migratieachtergrond in de palliatieve zorg belangrijk is:

- Zorgverleners krijgen steeds vaker te maken met de zorg voor oudere migranten. Het aantal migrantenouderen neemt komende jaren toe.
- De zorg in Nederland sluit niet altijd goed aan bij hun opvattingen en wensen en gesprekken in de laatste levensfase kunnen mede daardoor lastig zijn.
- Migranten hebben in het algemeen een slechtere gezondheid dan autochtone Nederlanders met dezelfde opleiding en hetzelfde inkomen. Dit komt onder andere tot uiting in de ziektelast van chronische aandoeningen en in het vóórkomen van dementie (drie tot vier maal hoger dan bij autochtone Nederlanders).
- Migranten hebben vaker lagere gezondheidsvaardigheden als gevolg van onderwijsniveau en taalbarrières.
- Culturele verschillen en geloof spelen een rol in communicatie en ideeën over gezondheid en zorg. Denk aan de rol van familie en gemeenschap (collectivistisch versus individualistisch). De invloed van cultuur moet echter niet worden overschat; cultuur is dynamisch en ook binnen culturen kunnen grote verschillen bestaan tussen personen.

Voor goede palliatieve zorg aan mensen met een migratieachtergrond is het belangrijk om je als professional bewust te zijn van mogelijke verschillen in zowel de gezondheidstoestand van de persoon als diens kennis, opvattingen en wensen over zorg en gezondheid. Dit vraagt ook om in de communicatiestijl aan te sluiten bij de persoon en zijn naasten.

Palliatieve terminale zorg

Mensen met een migratieachtergrond

Beschrijving van doelgroep en stervensfase

Passende palliatieve terminale zorg

Ontwikkelen van passende oplossingen

Beschrijving van doelgroep en stervensfase

(2/2)

In een korte documentstudie hebben we een aantal handreikingen, tools en goede voorbeelden verzameld om cultuursensitief werken in de palliatieve zorg te versterken. Onderstaande opsomming is niet volledig, maar biedt in elk geval concrete handvatten en mogelijkheden om zelf verder te zoeken:

- Praktische tools voor hulp bij goede palliatieve zorg (ZonMw). Deze toolgids gaat over palliatieve zorg in de breedte en bevat een onderdeel voor interculturele palliatieve zorg (vanaf p. 44). Hierin staan een aantal voorlichtingsfilms, een handreiking over gesprekken over leven en dood en een e-learning over passende palliatieve zorg aan mensen met een migratieachtergrond.
- Handreiking: palliatieve zorg aan mensen met niet-westerse achtergrond IKNL (IKNL, 2011). Handreiking als aanvulling op bestaande landelijke richtlijnen in de palliatieve fase. De handreiking beschrijft aandachtspunten voor palliatieve zorg aan mensen met een niet-westerse achtergrond.
- Pharos, het landelijk expertisecentrum voor terugdringen van gezondheidsverschillen heeft een themapagina Gezondheid & Migranten. Daarnaast is een aantal specifieke tools te vinden voor goede palliatieve zorg:
 - E-learning communicatie en besluitvorming. E-learning over communicatie en besluitvorming met ongeneeslijke zieke migranten en hun familie, etnische en culturele verschillen in symptoombestrijding, rituelen rond sterven en praktische aspecten rond overlijden van migranten.
 - Informatiekaarten over palliatieve zorg, die zorgverleners kunnen gebruiken om in begrijpelijke taal uitleg te geven. Deze informatiekaarten zijn ook beschikbaar in Mandarijn, Papiaments, Standaard Arabisch en Turks.
- Flyer interculturele palliatieve zorg (Actiz 2022). Deze flyer biedt inzichten, adviezen en tips om vorm te geven aan interculturele palliatieve zorg.
- Factsheet ACP en diversiteit. Factsheet met aandachtspunten voor ACP bij mensen met een migratieachtergrond.
- Factsheet: Zorg en medische beslissingen rond het levenseinde bij mensen met een niet-westerse migratie achtergrond (ZonMw, 2015). Dit is een vrij oude factsheet, maar geeft inzicht in de verschillen in beslissing rond het levenseinde.
- Netwerk van Organisaties van Oudere Migrantten (NOOM). Het NOOM is een landelijk netwerk van/voor oudere migranten en zet zich in om de (inkomens)positie en het welzijn van migrantenouderen in Nederland te verbeteren. Het NOOM vertegenwoordigt een groep die nu uit zo'n 400.000 mensen bestaat en in de komende jaren sterk groeit (verdubbeling tussen nu en 2035 en verdrievoudiging in de komende 25 jaar). Het netwerk heeft een pagina over palliatieve zorg. Hier worden enkele publicaties en tools gedeeld.

Palliatieve terminale zorg

Mensen met een migratieachtergrond

Beschrijving van doelgroep en
stervensfase

Passende palliatieve terminale
zorg

Ontwikkelen van passende
oplossingen

Passende palliatieve terminale zorg

We hebben geen voorbeelden gevonden van zorgaanbod binnen het werkgebied van Ligare dat specifiek gericht is op palliatieve zorg voor mensen met een migratieachtergrond.

Palliatieve terminale zorg

Mensen met een migratieachtergrond

Beschrijving van doelgroep en stervensfase

Passende palliatieve terminale zorg

Ontwikkelen van passende oplossingen

Ontwikkelen van passende oplossingen

Gezien de omvang van de groep en de diversiteit binnen de groep is het belangrijk om alle zorgverleners en vrijwilligers de basis van cultuursensitief werken mee te geven. Voor professionals zijn diverse tools beschikbaar (zie hierboven). Het is ons niet bekend welke plek dit heeft binnen de scholing voor vrijwilligers in de palliatieve zorg en we hebben hier geen specifieke tools voor gevonden. Als dit inderdaad ontbreekt, is het aan te bevelen dit op Ligare-niveau te ontwikkelen en aan te bieden. Verder adviseren we Ligare om te inventariseren welke aanvullende vragen leven binnen de netwerken over mensen met een migratieachtergrond en samen met de netwerkcoördinatoren te bekijken op welk niveau deze vragen kunnen worden opgepakt.

